

hosté a v imponantním průvodu jeli za značné pozornosti z nádraží, přes Příkopy. Policii nebylo toto okázalé vítání vhod, i udělila »Slavii« za to, že v něm tajně spoluúčinkovala, »výstrahu«. Po slunce západu uspořádán na Žofíně přátelský večírek s hudbou a přípitky. Dne 18. května konal se opět na Žofíně velkolepý banket, na kterém mluvilo se od srdce k srdci to, co nemohlo se říci na společném sjezdu. Slova se ujali: W. Szukiewicz (Polák), dr. R. Jarosiewicz (Rusín, později sociálně demokratický poslanec), Ivan Franko (Rusín), Pavel Blato (Slovák), JUC. Ant. Čížek (Čech), D. Peleš (Srb), Antonín Radić (Chorvat), dr. St. Bądzinski (Polák), prof. T. G. Masaryk (Moravan), V. Špinčić (Chorvat), J. Sokol (Čech), Sękiewicz (Polák), J. V. Kľofáč (Čech), Fr. Vahalík (Moravan).

Řeči všech dýchaly těmi svobodomyšlnými tužbami, kterými mladé pokrokové hnutí žilo. »Mládež slovanská podává si přes hříchy otců ruce,« prohlásil krásně o tom kdosi na sjezdu. Všem účastníkům sjezdu rozdán potom program s tímto, pro pokrokové hnutí charakteristickým motem:

„Za pokrokové pokládáme toho studenta, který jest proti jakémoliv nadvládě národa nad národem, pohlaví nad pohlavím, třídy nad třídou; kdo pokládá náboženství za soukromou věc jednotlivcovu, týkající se výhradně jeho samého, nechtěje z něho učiniti nástroj k uniformování společnosti, nechtěje z něho učiniti zbraň proti pokroku nebo předmět zisku; kdo vidí stát v občanstvu

samém se všemi jeho důsledky a v ničem jiném; kdo jest pro nejvyšší rozvoj jednotlivce, uděleje společnosti nad ním jen nejnужnější práva v zájmu obecného zdu; kdo jest pro nejširší svobody občanské; kdo jest přívrženec klidného rozvoje společnosti pod ochranou vzdělaného občanstva samého a nikdy vojska.“

Po předložení písemných resolucí jednotlivých národnostních sekcí všeobecnému sboru delegátů, jemuž byly podkladem k rokování, přijato sjezdem následující usnešení:

„Sjezd pokrokového studentstva v Rakousko Uhersku v Praze ve dnech 17., 18. a 19. května roku 1891 konaný, porokovav o poměru slovanských národů k říši Rakousko Uherské a o reorganizaci její politické, o záležitostech politických, kulturních a sociálních, o vzájemných poměrech jednotlivých národností slovanských i o záležitostech speciálně studentských, přijal tyto resoluce:

1. Ve příčině reorganizace Rakouska Uherska: Sjezd pokládá nynější zřízení říše Rakousko Uherské za nepřirozené a vidě v něm příčinu ustavičných bojů a zápasů mezi jednotlivými zeměmi a národy, čímž překáží se všestrannému rozvoji jejich, uznává za nezbytnou reorganizaci této říše na těchto zásadách: 1. Stejně právo každé národnosti. 2. Území národnostní s úplnou autonomií. 3. Federativní spojení těchto národnostních území. 4. Založení této federace na občanských svobodách a zaručení práv národních menšin. Ve příčině žádostí jednotlivých národností slovanských sjezd pokládá za spravedlivé: 1. Snahu Čechů po obnovení českého státního práva. 2. Snahu Chorvatů po obnovení a rozvoji jejich práva státního. 3. Osvědčení Poláků, že stojíce při tomto federativním programu, nezapomínají na svazky, spojující je s ostatními částmi území polského. 4. Snahu Rusínů po udržení těsného duševního svazku s jejich bratry mimorakouskými.

5. Snahu Srbů po rovném právu s Chorvaty v Chorvatsku, po upravení jejich poměrů v Uhersku na základě patentu z roku 1848 a pro udržení duševního jejich svazku s bratry mimorakouskými. 6. Snahu Slováků po utužení svazku duševního s národem českým v Čechách, na Moravě a ve Slezsku a po solidárnosti se všemi utlačovanými národnostmi nemaďarskými v Uhrách.

II. Ve příčině záležitostí politických: V záležitostech politických sjezd prohlašuje se pro úplnou svobodu osoby, slova, shromažďovací a společovací, tisku i svědomí a za bezpečení každému jednotlivci bez rozdílu pohlaví co největšího vlivu na politický život, jmenovitě zavedením všeobecného, přímého, tajného práva hlasovacího od 21. roku (bez rozdílu pohlaví), odstraněním všelikých politických privilegií stavů vůči stavům, zrušením volebních kurií při volbách do všech zastupitelstev a konečně zrušením všech zákonů výjimečných; dále žádá reformy volební nyní v ten způsob, aby vzdělání vojenské stalo se věcí školy, aby stálá vojska byla zrušena a na místě toho zavedeno ozbrojení lidové, a aby Rakousko co nejučinněji podporovalo snahy po odstranění válek zavedením mezinárodních soudů smířčích, rozvojem práva mezinárodního, zakládáním spolků míru a pod.; dále žádá reformy práva občanského a civilního řízení v duchu spravedlnosti ke třídám práv nemajícím; lidového a bezplatného soudnictví a zodpovědnosti úředníků za všeliké porušení zákonů v čas úřadování před soudem porotním a tam, kde porotních soudů není, jich zavedení.

III. Ve příčině záležitostí kulturních: Sjezd prohlašuje, že v záležitostech kulturních bude se snažiti o náležitou reformu obecné výchovy, aby vymoženosti pozitivní vědy staly se majetkem všeho národa. Zvláště uznává za nutné: 1. Úplnou samosprávu národního školství 2. Bezplatné vyučování ve školách od nejnižších do nejvyšších pro oboje pohlaví. 3. Sorganisování veřejné pomoci státní tak, aby byla poskytnuta možnost nema-

jetným třídám společenským se vzdělávati. 4. Zvýšení vydajů na školství vůbec a národní zvláště. 5. Zřízení všem národnostem slovanským v Rakousko Uhersku vysokých škol.

IV. Ve příčině záležitostí sociálně ekonomických: V záležitostech sociálně ekonomických sjezd nestanoví zatím nějaké obecné zásady pro budoucnost, uznává pro nyníšek za potřebné: 1. Zavedení všeobecné progresivní daně z příjmů se zřetelem na minimum existenční daně prosté. 2. Zrušení cla na všechny potřeby životní. 3. Zákaz tvoření fideikomisů velikých i malých. 4. Vyloučení z exekuce takového quanta pozemku s hospodářským nářadím, kterého pro zachování života rodiny rolníkovy je nevyhnutelně potřeba (minimum existenční) 5. Založení zemských kanceláří vystěhovaleckých za příčinou ochrany stěhujícího se lidu od vykořisťování se strany agentův. 6. Zamezování všemi prostředky se strany státu i občanstva samého šíření se alkoholismu. 7. Ve příčině dělnictva: Rozvoj ochranného dělnického zákonodárství: a) snížení nyníšní maximální doby pracovní; b) zavedení minimální mzdy; c) omezení práce žen vůbec a odstranění hrubé práce jejich zvláště; zákaz práce dětí; d) nucená společenstva dělnická za pomoci státu za příčinou stanovení mzdy a poměru mezi podnikateli a dělníky.

V. Ve příčině vzájemných poměrů slovanských národů: Ve příčině vzájemných poměrů slovanských národů sjezd schvaluje tuto resoluci: Národové slovanští jsou povinni navzájem se podporovati mravně i hmotně. Ve snaze po svobodách a právech politických jsou povinny spojovati se všechny strany slovanské v Rakousko Uhersku, které tento cíl sobě staví. Jen takovýmto způsobem sluší rozuměti vzájemnosti práce a zájmů Slovanů v Rakousko Uhersku. Ve příčině koruny Uherské sjezd uznává nutnost, aby utlačovaní národnosti nemaďarské byly solidární a pracovaly společně při dobývání svých politických práv.

VI. Co se týče cest a prostředků. 1. Ke všem těmto cílům dospívati chceme agitací, tiskem, sjezdy a meetingy slovanskými; 2. činností ve sborech zákonodárných; 3. vytvořením stran stejně smýšlejících na základě tohoto programu mezi národy slovanskými; 4. za zbraň proti dualistickému centralismu sjezd uznává za vhodné, aby poslanci v obou parlamentech užívali mateřských jazyků, ježto tím bude centralistický parlamentarism přiveden ad absurdum.

VII. Ve příčině studentských záležitostí: Sjezd protestuje proti utkvělému předsudku, jakoby studentstvo se nemělo účastnit politiky, pokládá za povinnost studentstva v záležitostech politických i společenských bráti účast co nejširší a nejživější; záležitosti však speciálně studentské i organisaci studentstva sjezd pokládá za věc zvláštní, nesouvisící bezprostředně s programem a činností na poli politickém. Nicméně v duchu zásad a činností na poli politickém. Nicméně v duchu zásad hořejších sjezd usnesl se na těchto požadavcích: a) Aby zrušen byl disciplinární řád vysokých škol z roku 1849 a studentstvo bylo postaveno jen pod zákony občanské. b) Aby pro vnitřní záležitosti studentstva akademického zavedeny byly čestné soudy akademické, volené se strany studentstva. c) Aby instituce jednorocní dobrovolnické služby byla uvedena ve status quo aute, bez ujmy práv jazyků mateřských. d) Aby technické byli postaveni na roveň universitánům v životě občanském. e) Aby zřízen byl ústřední orgán slovanského pokrokového studentstva, ve kterém by všechny slovanské jazyky byly stejně oprávněny. f) Aby pořádaný byl periodický sjezd pokrokového studentstva slovanského jako hlavní forma jeho organisace, a aby mezi nimi byla zachována souvislost a tradice tím způsobem, že každý sjezd určí místo sjezdu následujícího a zvolí výkonný komitét který o uskutečnění sjezdu se postará, drže se, pokud možná, usnesení sjezdu předcházejícího.

Ve příčině dalších záležitostí studentských sjezd schvaluje tyto požadavky a návrhy:

1. Aby slovanští studenti pro bližší vzájemné poznání střídali vysoké školy při svých studiích. 2. Aby pokrokové strany studentstva všech jednotlivých národů slovanských hleděly míti na každé vysoké škole své zástupce, kteří mají ve spojení býti s výkonným komitétem. 3. Aby systematicky byla zřízena korespondence do listů studentských, pokud existují, a do slovanských listů vůbec. 4. Aby studentské spolky slovanské byly v užších a přátelštějších stycích, nežli bylo posavad. Sjezd konečně schvaluje: Pokrokové studentstvo slovanské, domáhajíc se rovnoprávnosti žen s muži po stránce práva osobního, po stránce politické i společenské, žádá speciálně, aby ženy byly připuštěny na vysoké školy rakousko uherské.“

Usnesení dodatečné obsahovalo:

„Protest polského a rusínského pokrokového studentstva proti libo- a hrůzovládě úřadů politických i universitních, protest téhož proti násilnictví vlády ruské, páchaném na studentech polských, ruských i rusínských, a proti vyhlazovací politice vůči Rusínům a Polákům; protest proti nepřátelské politice jistých kruhů v Haliči proti Rusínům; osvědčení solidarity s pamětním spisem rumunské mládeže proti národnostním útiskům se strany Maďarů; přání, aby mezi Srby a Chorvaty došlo k brzké všestranné součinnosti. Volba výkonného komitétu se sídlem v Praze k příštímu sjezdu ponechala se sekci české. Volba zástupců pokrokových stran jednotlivých národností slovanských po městech universitních ponechala se jednotlivým sekcím národnostním. „Časopis českého studentstva“ uznán na ten čas za orgán pokrokového studentstva.“

Sjezdu se účastnily: 1. Sekce chorvatská v počtu 22, sekce polská v počtu 45, sekce rusínská v počtu 16, sekce ruská v počtu 4, sekce slovenská v počtu 11, sekce srbská v počtu 26